

УДК 330.342.146

**РЕГІОНАЛЬНІ ВАЖЕЛІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ
ЕКОНОМІКИ: УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ***Новікова О.Ф., Гріневська С.М.*

Узагальнено теоретичні та науково-методичні питання державного регулювання соціальної орієнтації економіки регіону. Запропоновано напрями удосконалення концептуального забезпечення соціальної орієнтації економіки регіону, які визначають особливості їх використання в системі національної безпеки та обумовлюють можливості формування регіональних стратегій розвитку. Визначено пріоритети державної регіональної, соціальної політики, спрямованої на подолання кризових явищ в українській економіці.

Ключові слова: соціальна орієнтація економіки регіону, державне регулювання, вимір соціальної орієнтації економіки регіону, регіональні соціальні витрати, регіональні соціальні пріоритети.

Державне регулювання соціальної орієнтації економіки передбачає досягнення цілей соціального розвитку і на державному, і на регіональному рівнях. Потреби часу обумовлюють структуру першочергових цілей. У теперішній час стратегічною метою економічних перетворень, що проводяться в Україні є формування соціально орієнтованої економіки регіонів, яке неможливе без використання механізму державного регулювання для збалансованості економічних та соціальних процесів. Українська держава може стати соціальною тільки за умов, коли ефективна економіка і соціальна політика, сильна влада і суспільні інститути знаходитимуться в постійній конструктивній взаємодії. Можливим шляхом вирішення проблеми створення конкурентоспроможної економіки з високим рівнем життя суспільства є регіоналізація економіки, побудована на засадах інноваційної моделі розвитку. За умови ефективного застосовування досвіду державного, регіонального, муніципального управління виникає синергетичний ефект, здатний забезпечити більш високий рівень соціально-економічного розвитку певного регіону і держави в цілому.

Головним стримуючим чинником соціально-економічного розвитку України є неефективне управління господарством, яке не дозволяє ефективно використовувати резерви економіки, працю людини, інвестиції та інновації, гальмує вирішення комплексу соціальних проблем, що накопичилися. Сучасна модель розвитку України неефективно використовує важливий чинник економічного зростання – раціональне використання важелів державного та регіонального управління соціальним розвитком, що обумовлює актуальність дослідження цих проблем. Метою статті є розкриття проблеми формування соціальної орієнтації економіки держави й регіону та запропонувати шляхи їх розв'язання.

Актуальність питання державного регулювання соціальної орієнтації економіки зростає в сучасних умовах економічної кризи, яка негативно впливає у середньо- і довгостроковому періодах на економічну активність і на зростання добробуту населення. Зарубіжний досвід провідних країн світу свідчить про доцільність підвищення ролі держави, конкретизації її функцій у реалізації соціальної політики і розширення діапазону соціалізації економіки. Саме формування та функціонування соціально орієнтованої економіки обумовлює подальший оптимістичний сценарій розвитку країни. У зв'язку з цим актуальним є вдосконалення механізмів державного регулювання процесів соціальної орієнтації економіки регіону.

Проблемам соціальної орієнтації економіки присвячено праці українських учених О. Амоші, В. Близнюк, О. Власюка, В. Гейця, В. Гришкіна, Н. Десвої, М. Долішнього, В. Єременка, Ю. Зайцева, В. Куценко, Е. Лібанової, В. Мандибури, С. Мочерного, Ю. Пасічника, М. Чумаченка, А. Чухна, а також відомих представників російської науки Л. Абалкіна, Є. Авраамової, А. Бузгаліна, І. Діскіна, Т. Заславської, В. Іноземцева, Т. Малєвої, К. Мікульського, В. Радаєва, Н. Рімашевської, В. Слезингера. Проте, незважаючи на значну кількість наукових досліджень з цієї проблематики, не є достатньо дослідженими питання державного регулювання соціальної орієнтації економіки регіонів та

визначення пріоритетних напрямів його запровадження.

Соціально-економічний стан України визначається як нестабільний, через відмову від важелів державного регулювання процесів реформування економіки, а її теперішній стан ускладнюється внаслідок глобальної та внутрішньої економічної кризи. Ускладнення ситуації обумовлено також неефективністю управлінських дій щодо попередження та усунення загроз у соціальній та економічній сферах як на національному так і на регіональному рівнях. Економічні інтереси держави, які передбачають одержання країною економічних переваг, економічної незалежності та конкурентоспроможності, залишились на рівні стратегічних орієнтирів. Прагнення до одночасного подолання економічних та соціальних загроз національній безпеці не приносить очікуваних наслідків через цільову кінцеву різноспрямованість вкладень та результатів. Напрями досягнення безпечного стану в соціальній та економічній сферах між собою не корелюють, не відрегульовані, що викликає протиріччя між досягненням економічних та соціальних цілей. Ці прояви загострюються в сучасних економічно нестабільних умовах і потребують прискорення процесу становлення соціально орієнтованої економіки регіону.

Узагальнення теоретичних розробок стосовно соціальної орієнтації економіки свідчить про відсутність чіткої методологічної бази щодо її формування, функціонування та розвитку. Вкрай недостатньо розробленими є ці питання на регіональному рівні. Важливість цього наукового напрямку підтверджується значною кількістю наукових розробок даної спрямованості. Але за наявності значної теоретичної визначеності проблематики на національному рівні простежується відсутність обґрунтованого концептуального, правового та науково-методичного забезпечення соціальної орієнтації економіки на регіональному рівні.

Різноманітність наукових підходів до змісту і сутності соціальної орієнтації економіки регіону та правова нерегламентованість дій стосовно її досягнення обумовлюють подальше проведення теоретичних узагальнень щодо категоріального апарату, який використовується при розкритті процесів регулювання соціального та економічного розвитку з пріоритетністю досягнення соціальних цілей.

За визначенням авторів [1] соціально орієнтована економіка – система господарювання, підпорядкована досягненню соціальних інтересів особистості, суспільства, держави при додержанні вимог безпеки, ефективного та збалансованого розвитку в економічній та соціальній сферах. Соціальна орієнтація економіки – це діяльність, що забезпечує процес становлення та функціонування соціально орієнтованої економіки шляхом ринкової самоорганізації за умов регулюючої ролі держави. Державне регулювання соціальної орієнтації економіки – це організація послідовних дій, взаємопов'язаних і взаємодіючих між собою структурних елементів, що визначають порядок, методи та інструменти спрямованого впливу органів державної влади на соціально-економічні процеси на різних рівнях управління з метою забезпечення соціальної орієнтації економіки. Державне регулювання соціальної орієнтації економіки визначається діяльністю держави, яка спрямована на формування умов та можливостей забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку з пріоритетністю досягнення соціальних цілей. Саме послідовна, цілеспрямована діяльність держави щодо функціонування та розвитку економічної та соціальної сфер при знятті протиріч на користь соціальних цілей при визначенні стратегій та формуванні механізмів їх досягнення, обумовлює формування системи державного регулювання процесів соціальної орієнтації економіки регіону через вплив держави на соціально-економічний розвиток, з метою досягнення соціальних цілей при попередженні виникнення та прояву економічних небезпек, здійснює ефективне становлення соціальної орієнтації економіки, особливо це є важливим на регіональному рівні.

Соціальна орієнтація економіки регіону є самостійним процесом соціальної трансформації, який визначається багатьма чинниками, які впливають на економічну динаміку як регіону так і країни в цілому. Соціальна орієнтація економіки регіону формується у сфері освіти, науки, охорони здоров'я і культури, для оптимального функціонування яких необхідно утвердження соціальної держави як найважливішого інституту громадянського суспільства [2]. Сучасна держава перетворюється на державу розвитку, яка реалізує загальнонаціональні інтереси на державному, регіональному і місцевому рівнях.

Об'єктом політики регулювання соціальної орієнтації економіки регіону є соціальна та економічна сфери, в яких реалізуються соціальні інтереси всіх верств населення, відносини суспільства та особи, умови праці та побуту, здоров'я та освіти, культури та відпочинку, соціального захисту тощо на регіональному рівні.

Системний аналіз стану соціальної орієнтації економіки регіону передбачає: аналіз стану економічної та соціальної системи регіону і визначення загрози та перешкоди соціального розвитку населення регіону; формування та запровадження соціального моніторингу людського та соціального розвитку в розрізі регіонів України, визначення чинників впливу на стан соціальної орієнтації економіки регіону; обґрунтування напрямів забезпечення соціальної орієнтації економіки регіону, які спрямовані на збільшення позитивних процесів і послаблення негативних; встановлення нормативів досягнення соціально орієнтованої економіки регіону у заданий термін; виявлення можливих альтернативних курсів розвитку регіону, надання їм оцінки, визначення напрямку, який забезпечує найкращі результати в межах заданого періоду та збереження найбільших можливостей в майбутньому.

При державному регулюванні соціальної орієнтації економіки регіону вирішальною складовою є соціальна і економічна ефективність діяльності регіону. Визначення ефективності полягає в тому, як управління соціальної орієнтації економіки регіону здійснює дві основні функції – тактичну і стратегічну. Головною задачею тактичної функції, є збереження динамічної рівноваги соціальної орієнтації економіки регіону в умовах зовнішнього оточення, що постійно змінюється. Стратегічна функція управління соціальною орієнтацією економіки регіону забезпечує перехід об'єкту із одного стану в другий, який відповідає якісним змінам соціально-економічного розвитку регіону. Ефект, одержаний від виконання стратегічної функції, оцінюють по якісних змінах в соціально-економічному розвитку регіону, і по тому як переходить регіон від його колишнього стану на вищий ступінь розвитку.

Зміст державного регулювання соціальною орієнтацією економіки регіону в Україні визначається: правовим регулюванням відносин шляхом прийняття законодавчих актів, рішень державних та регіональних органів, спрямованих на реалізацію державної політики у цій сфері; створенням системами інститутів з управління соціальною орієнтацією економіки регіону, визначення їх компетенції та повноважень, координації, взаємодії, визначення та застосування відповідальності за досягнення; формуванням стратегій розвитку держави та регіонів з урахуванням вимог соціальної орієнтації їх економік, шляхом розробки та реалізації цільових комплексних програм; соціальними видатками державного бюджету, посиленням ролі місцевих бюджетів у фінансуванні регіональних стратегій та програм, більш широким залученням ресурсів підприємств на визначені цілі.

Соціальна орієнтація економіки регіону ще не є пріоритетним питанням влади, немає об'єктивної та обґрунтованої оцінки впливу соціальних та економічних чинників на стан соціально-економічного розвитку. Це вимагає наявності відповідної статистичної та соціологічної інформації.

Передумовою прийняття ефективних управлінських рішень у системі державного управління щодо забезпечення соціальної орієнтації економіки регіону є їх науково обґрунтоване визначення, якісна оцінка та методичне забезпечення виміру соціальної орієнтації економіки регіону. Загальні підходи до оцінки стану та проблем соціальної орієнтації економіки потребують підкріплення та обґрунтування оптимальних варіантів прийняття управлінських рішень із забезпечення соціальної орієнтації економіки регіону. Для виявлення ризиків для досягнення соціальних та економічних цілей доцільно проводити комплексний та якісний аналіз, який визначає співвідношення соціальних витрат на рівні регіону та забезпечення регіонального економічного зростання.

Можливості якісної оцінки стану соціальної орієнтації економіки та напрямів її регулювання є обмеженими через недостатність статистичного інформаційного забезпечення, відсутність моніторингу за Методикою розрахунку рівня економічної безпеки України[3] та не регламентованістю обов'язків виконавчої влади щодо його запровадження. З урахуванням визначених обмежень авторами запропоновано науково-методичну базу державного регулювання процесу забезпечення соціальної орієнтації економіки на державному та регіональному рівнях [1]. Державне регулювання соціальної орієнтації економіки передбачає застосування показників, які визначають безпечний стан

функціонування економіки та сприяють формуванню умов економічного й соціального розвитку. Його здійснення стає можливим при застосовуванні порогових (граничних) соціально-економічних показників, недотримання яких обумовлює негативний вплив соціальних чинників на розвиток економіки, та навпаки. Система показників повинна визначати досягнення цілей соціальної орієнтації економіки і бути спрямована на забезпечення можливостей виміру, відстеження її розвитку та здійснення оцінки ефективності впроваджених заходів.

Ефективність державного регулювання соціальної орієнтації економіки регіону пропонується оцінювати [1]: витратами регіону на соціальні заходи в структурі держбюджету, які включають у себе видатки на охорону здоров'я, духовний та фізичний розвиток, освіту, соціальний захист та соціальне забезпечення; рівнем оплати праці найманих працівників у структурі ВВП; фондом оплати праці найманих працівників; інвестиціями в основний капітал. Оптиміальне співвідношення цих витрат, достатній рівень соціального і матеріального забезпечення населення сприятимуть економічному зростанню. На основі аналізу показників розвитку регіону визначається системна характеристика регіону – економічного, соціального і людського потенціалу, аналіз основних фінансових потоків (на соціальні заходи). На цій основі повинні розроблятися напрями забезпечення соціальної орієнтації економіки регіону.

Видатки на соціальні цілі фактично є одним із показників соціальної орієнтації економіки, і їх коректне збільшення має позитивний вплив на економічне зростання. Проведені розрахунки показали, що подальше зростання витрат зведеного бюджету на соціальні цілі практично вичерпало резерви для забезпечення економічного зростання. За розрахунками авторів [1], протягом 2000-2008 рр. витрати зведеного бюджету на соціальні цілі зростали випереджаючими темпами порівняно з темпами зростання ВВП. З урахуванням тенденцій змін ВВП та структури видатків бюджету подальше збільшення витрат зведеного бюджету на соціальні заходи як чинника економічного зростання є практично вичерпаним. Це підтверджується виконанням бюджетів попередніх років і тим, що підвищення рівня споживчих та інвестиційних витрат у 2009 році фінансувалося за рахунок значного скорочення майбутніх витрат та накопичення надмірного обсягу зовнішньої заборгованості України, що призвело до пролонгації боргу та підвищує ймовірність погіршення економічної ситуації у 2010 році. Ефективним виходом з цієї ситуації є залучення потенціалу внутрішніх заощаджень та використання внутрішніх позик у 2010 році. Державне регулювання соціальної орієнтації економіки у бюджетній сфері має бути вкрай раціональним та виваженим, особливо при затвердженні бюджету на 2010 рік і плануванні зростання ВВП у 2010 році на 3,8 % [4].

Світовий досвід регіонального розвитку свідчить про дві основні тенденції, здатних по-новому побудувати процеси регіонального розвитку. По-перше, це послідовне розширення з обов'язковим дотриманням прав та інтересів регіону, в т.ч. розмежування повноважень між центром та регіоном, фінансового забезпечення регіону, законотворчої діяльності, дотримання власних інтересів при виборі пріоритетів регіонального розвитку. По-друге, це процеси вирівнювання рівнів економічного, і особливо соціального розвитку регіонів, які зводяться до повернення регіонам зароблених ними коштів шляхом дотацій, субвенцій і субсидій. Це сприяє відсутності серйозних стимулів у регіонах підвищувати ефективність розвитку. Ефективне проведення державної регіональної політики має забезпечувати саморозвиток регіонів, при якому будуть встановлені такі механізми та інститути, за допомогою яких суспільство в змозе перетворити макроекономічні пріоритети у стійкий, збалансований і соціально орієнтований саморозвиток кожного регіону. Провідна роль регіонів в економічній системі сталого розвитку в сучасній парадигмі реалізується через функції організації відтворювання якісних ресурсів: людських, виробничих, фінансових тощо методами саморозвитку регіону [5]. У перспективі, у зв'язку з сучасними фінансово-економічними трансформаціями, регіональний розвиток проходитиме у більш складних інституціональних і фінансових умовах, тому державне регулювання соціальною орієнтацією саморозвитку регіону має включати напрями з оптимізації соціальних витрат.

Для вироблення механізму оптимізації державного регулювання соціальної вартості у регіонах потрібно підвищити інституціональну ефективність через удосконалення нормативно-правового забезпечення з чітким визначенням розподілу повноважень між центральною владою й регіонами

для раціонального використання всіх ресурсів регіону. Важливість цієї проблеми в економічній теорії була розглянута Р.Коузом [6], який підкреслював необхідність чіткого визначення прав із гарантуванням додержання закону при державному регулюванні та ринкових процесів для досягнення соціального оптимуму.

У сучасних економічних умовах виникла потреба пошуку нових шляхів забезпечення конкурентоспроможності регіонів, які завдяки власним можливостям можуть створити надійні конкурентні переваги. Однією з головних є проблема удосконалення організаційно-економічного механізму управління фінансово-економічними процесами, зокрема соціальними витратами, що дозволить підвищити ефективність вкладень у людський капітал. Реалізація цих підходів призведе до створення умов для збалансованості економічного та соціального розвитку.

Сучасний стан і тенденції, які визначають ефективність взаємодії економічної та соціальної сфери в Україні, є несприятливими. Низькі економічні можливості щодо вирішення соціальних проблем поряд із неефективним державним регулюванням використання фінансових ресурсів обумовлюють виникнення загроз національній безпеці в економічній та соціальній сферах. Про це свідчать підсумки господарювання в 2005-2009 рр., коли витрати на соціальні цілі з державного бюджету стали перешкодою для економічного зростання, а соціальний стан суттєво не поліпшився. Державний бюджет є одним з основних інструментів державного регулювання соціально-економічних процесів, оскільки у процесі його складання здійснюється розробка основних напрямів формування та використання бюджетних коштів, виходячи з необхідності вирішення завдань, які стоять перед суспільством на даному етапі розвитку. Сучасний період розвитку економіки вимагає антикризового регулювання у фінансовій сфері. Державний бюджет на 2010 рік потребує пріоритетності видатків, які мають бути зосереджені на зниженні впливу інфляційних чинників. Зокрема це забезпечення цільового характеру соціальних видатків з більш адресним та виваженням, з урахуванням сучасного кризового стану економіки, планом фінансування державних витрат на 2010 рік, у якому були б конкретизовано ліміти на державні витрати. Проблема раціональності фінансових витрат на соціальні цілі зростає у зв'язку з низькими економічними можливостями її вирішення. Для забезпечення збалансованості досягнення економічної і соціальної безпеки пропонується встановити та використовувати порогові значення показників для прийняття якісних управлінських рішень з попередженням ризиків в економічній і соціальній сферах.

Таким чином, сучасна управлінська концепція розвитку регіону потребує формування системи державного регулювання процесів соціальної орієнтації економіки регіону, що має здійснюватися через вплив держави на соціально-економічний розвиток регіону з метою досягнення соціальних цілей при попередженні виникнення та прояву економічних і соціальних небезпек. Це обумовлює реалізацію пріоритетних напрямів державного регулювання соціальної орієнтації економіки регіону, які включають створення умов та можливостей для регіонального людського розвитку, високого рівня і якості життя; гідної і продуктивної праці, трудової, підприємницької та інноваційної активності; накопичення людського і соціального капіталу; формування середнього класу; соціального захисту. Напрями вдосконалення державного регулювання соціальної орієнтації економіки регіону спрямовані на досягнення соціальних цілей та обумовлюють формування відповідних заходів, які визначають механізми їх реалізації. Це забезпечення соціально-економічної виваженості державних та місцевих бюджетів, розвиток довірливих відносин центру і регіонів, удосконалення системи оцінки діяльності органів державного та регіонального управління, соціалізація економічної політики, підвищення фінансової можливості регіонів в реалізації соціальних програм. Так, з метою забезпечення взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування у вирішенні питань реалізації державної регіональної політики, забезпечення збалансованого соціально-економічного **розвитку регіонів та** підвищення їх конкурентоспроможності Указом Президента України від 9 квітня 2010 року №533/2010 затверджено Положення про Раду регіонів основними завданнями якої у тому числі є такі [7]: вивчення стану соціально-економічного розвитку регіонів та вироблення за його результатами узгодженої позиції щодо пріоритетів державної регіональної політики, напрямів, стратегії та механізмів забезпечення сталого розвитку регіонів, системних реформ у цій сфері; забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку регіонів та вироблення механізмів

подолання диспропорцій розвитку територій, ефективного використання економічного потенціалу регіонів, підвищення їх конкурентоспроможності; розгляд державних цільових програм економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку; формування та реалізації регіональної політики, впровадження моделі сталого розвитку в Україні.

Таким чином, одним з головних питань сучасного розвитку України є створення соціально орієнтованої економіки в регіонах. Державне регулювання регіональних соціально-економічних процесів в Україні відбувається неефективно, а можливості та умови для змінення ситуації на краще є. Забезпечення соціальної орієнтації економіки регіону вимагає від держави законодавчої та виконавчої підтримки соціальних прав людини: гарантованого мінімального доходу, необхідної кількості робочих місць, довжини робочого дня, захисту від безробіття, пенсійного забезпечення, забезпечення освіти, житлових умов, відпочинку, охорони материнства та дитинства, інших прав та гарантій. На розв'язання цих питань має бути спрямована соціальна політика регіону і держави в цілому.

ВИСНОВКИ

Проблеми соціальної орієнтації економіки регіону пов'язані з певною ізолюваністю соціальної, економічної та регіональної політики. Соціальна політика орієнтована на задоволення соціальних потреб населення без врахування впливу на ефективність в економічній сфері та умови економічного зростання. Економічна політика за наявності певних здобутків без регулювання з боку держави та регіонів не має на меті інвестування соціальної сфери. Регіональна політика більш орієнтована на розвиток економічних відносин та економіки регіону, а соціальні стратегії регіону більш орієнтовані на соціальний захист малозабезпечених верств населення, ніж на формування та реалізацію соціальної політики, яка комплексно розв'язує сучасні проблеми людського та соціального розвитку та створює умови для їх успішного розв'язання у майбутньому. Певна ізолюваність простежується і в системі національної безпеки країни, де економічна та соціальна сфери представлені як ізолювані підсистеми, а регіональні аспекти національної безпеки відсутні зовсім.

Регіональна політика здійснюється через регулювання законодавства про стимулювання розвитку регіонів, про місцеве самоврядування та місцеві держадміністрації, але за їх змістом відсутні стратегічні пріоритети щодо забезпечення соціальної орієнтації економіки. Навіть в змістовному правовому документі, яким є Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2015 року не поставлено для розв'язання проблему соціальної орієнтації економіки регіону, а в пріоритетних напрямках розвитку, визначених для кожної області не визначено для вирішення проблеми людського та соціального розвитку жодному з регіонів, які тривалий термін займають непрестижні місця. Протягом 2005-2010 років Україна так і не прийняла правового документу з соціальної політики, що обумовило їх відсутність в регіонах, а ініціативи з боку регіонів не відбулось. В системі державного управління при прийнятті державних концепцій, стратегій, програм простежується певне ігнорування регіонального розрізу. Відстеження змісту проектів правових документів соціальної спрямованості на етапі проходження показує, що значна їх кількість передбачає регіональний розріз. Але на етапі схвалення документу регіональний аспект зникає. Це було з Концепцією та Стратегією демографічного розвитку України до 2017 року, з Концепцією та Програмою подолання бідності тощо. Навіть в теперішній час при формуванні проекту Закону України «Про засади державної регіональної політики» зникає фінансовий важіль розв'язання регіональних проблем. Так, у Концепції державної регіональної політики (2008р.) було передбачено створення фондів регіонального розвитку на державному та регіональному рівнях. В проекті Закону України «Про засади державної регіональної політики» станом на 1.12.2009р. вже скасовано положення щодо формування фонду на регіональному рівні, а залишився державний фонд регіонального розвитку. Таке ігнорування регіональними інтересами іде всупереч міжнародним зобов'язанням та національним стратегіям щодо децентралізації державної політики. Задекларовані ще в 1994 році шляхи розвитку України у напрямі децентралізації управління не позначились ні на соціальній, ні на економічній сферах.

Для забезпечення соціальної орієнтації економіки регіону необхідно: в межах всіх національних (державних) концепцій стратегій, основних напрямів, програмах визначати в пріоритетах забезпе-

чення соціальної орієнтації економіки, а також регіональний розріз їх змісту з конкретизацією завдань по досягненню соціальної орієнтації економіки регіону; запровадити соціологічний моніторинг людського та соціального розвитку регіонів України та забезпечити його одночасне використання зі статистичною оцінкою для обґрунтування прийняття управлінських рішень з посилення соціальної орієнтації економіки регіону; розробити основні напрями соціальної політики України на період до 2015 року, визначити в них окремими розділами регіональний розріз та соціальну орієнтацію економіки країни; розробити науково-методичну базу оцінки соціальної орієнтації економіки регіону та запровадити її до оцінки рейтингу регіону щодо рівня соціально-економічного розвитку; внести зміни та доповнення до законодавства України з національної безпеки з визначенням окремої сфери з регіональної безпеки; в Стратегію національної безпеки внести зміни та доповнення, які визначають реалізацію пріоритетного національного інтересу з забезпечення соціальної орієнтації економіки країни та її регіонів; здійснити соціальне замовлення на проведення НДР на конкурсних засадах щодо розробки ефективної моделі соціальної орієнтації економіки регіону; забезпечити ефективне використання договірних засад між центром та регіонами щодо підвищення рівня соціальної орієнтації економіки регіону при формуванні та реалізації Угод регіонального розвитку; внести зміни та доповнення до законодавства України про стимулювання розвитку регіонів, про місцеві державні адміністрації, про місцеве самоврядування тощо щодо сприяння розвитку мотивації управлінців до соціальної орієнтації економіки; при подальшому опрацюванні проекту Закону України «Про засади державної регіональної політики» відновити положення про створення фондів регіонального розвитку; активізувати діяльність громадських організацій регіонів щодо прийняття управлінських рішень з досягнення соціальної орієнтації економіки регіону.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Новікова О.Ф. Соціальна орієнтація економіки: механізми державного регулювання: моногр. / О.Ф. Новікова, С.М. Гріневська, Л.Л. Шамілева – Донецьк: Ін-т економіки пром-сті, 2009. –220с.
2. Double Shift. Transforming Work in Postsocialist and Postindustrial Societies / Ed.by. B.Silverman, R.Vogt, M.Yanowitch.– N.Y., L.: M.E. Sharpe, Inc., 1993.–217р.
3. Методика розрахунку рівня економічної безпеки. Затверджено Наказом Міністерства економіки України від 02.03.2007 № 60 : [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.
4. Про державний бюджет України на 2010 рік.: [Електронний ресурс] – Режим доступу :<http://www.gksa2.rada.gov.ua>.
5. Пчелинцев О. Региональная экономика в системе устойчивого развития / О. Пчелинцев // Российский экономический журнал. – 2006. –№5–6. – С.77–85.
6. Coase R. The Problem of Social Cost / R. Coase // Journal of Law and Economics. – 1960. –Vol.3.– №7.– P.1–44
7. Указ Президента України №533/2010 від 9 квітня 2010 року «Положення про Раду регіонів» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua..>